

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Karolina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krome, za pol in tret letu razmerno; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računani naročniki z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnstvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslopje števil. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredništvo zaključek je vsak terek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 32.

V Ptuj v nedeljo dne 11. avgusta 1907.

VIII. letnik.

Od stopinje do stopinje...

„Das ist der Fluch der bösen Tat...“

Majhni prestopok zadostuje dostikrat, da pade človeka v propad zločina. Prvič se zlaže kot otrok, potem krađe kot mladenič in kot... Das ist der Fluch der bösen Tat, daas es stets Böses muss gebären! In ednako stoji stvar z našimi političnimi nasprotniki. Pričeli so z lažjo in nas obrekovali med nevednim ljudstvom, da smo „brezverci“ in „nemčurji“. Vpili so, da pišemo proti veri, kadar smo ožigrali hudobno postopanje posameznih slabih delovnikov. Kričali so, da hočemo vse Slovence dve pohrustati, ker smo odpirali vrata zmagujoči nemški kulturi in izobrazilbi ter učili da leži blagor našega ljudstva edino v sporazumnem namerju s sosedi... In od te prve politične laži napravili so prvaki korak naprej ter pričeli na eni strani naše napredne učitelje in narodnike denuncirati, tožariti, javno zasmehovati. Zgodilo so se slučaj, da se je naprednim učiteljem predbacivalo, da delajo tako, — da se je vohalo po zasebnemu življenju uradnikov in se jih tožarilo, — a vse to ni pomagalo. Na drugi strani pa se je pričelo naše v duše pobožno ljudstvo šuntati z verskim fanatizmom. Gojilo se je praznoverje, poslušalo se je in proklinjalo raz lece, hujskalo se je po spovednicah, lagalo se je v pričó živnega Boga, — in zopet so se zgodili slučaj, da se je množilo umirajoče, trgalo križe iz grobov in kelo ob odperti gomili ter ubijalo naprednjake.

Vse to se je zgodilo. Človeku se dozdeva, da živi v srednjem veku, ko je veliki inkvizitor stigil s prtom in že je bil človek živ sežgan. Ali vendar smo strajali, trdni kot skala; štutila nas je resnica, pred katero pade tudi najbesejši fanatik na kolena! Vse to in še več nas ni moglo uničiti; nasprotno: vedno je narahčala naša armada in vedno zmagoviteje so popolale napredne zastave...

Zato se je razil v duši naših nasprotnikov satanski načrt. Z „duha svitlim mečem“ niso mogli ničesar narediti, kajti izobraženost, znanost, duhovitost so bili vedno na naši strani. Zato pa so se združili, da bi nas gospodarsko uničili. Prvi korak v tem oziru so bila nasrečna konzuma društva. Kdo bi danes še verjel, da so imela ta društva kakšni blagi nameni? Ne kmetu, delavcu pomagati, — le naprednega trgovca, obrtnika izstradati, ga pripeljati do beraške palice, odvzeti njegovi deci kos vsakdanjega kruha, — to je bil namen teh „katoliških“ konzumarjev! Brez potrebe, cilja in načrta, brez znanja in izvežbanosti, brez vsačih sredstev so pričeli snovati svoje „konzume“. In stoteri kmeti so bili žrtev teh človeških ustanovitev, stotero nesrečnih kmetov je plačalo s svojimi krvavimi žulji zločine teh ljudi in je proklinjalo v ječi svojo nevednost... Tudi to ni nasprotnikom pomagalo! Eden za drugim so padali ti konzumi, eno prodajalno za drugo so biriči zaprli in le sramota je ostala brezvestnim tem ljudem.

Napravili so zopet korak naprej. Izstradati so hoteli na vsak način napredne trgovce in

obrtnike. Vrgli so med ljudstvo besedo „Svoji k svojim“, — bojkotirali so naše ljudi, osebno, lagali, obrekovali, da se je kar kadilo. Kdor ni kupoval v kakšni dragi „narodni“ štacuni, temu so rekli, da je Efijsal, izdajalec in da bode v peklju z žarečimi kleščami ščipan ter vrelo olje pil... Pa tudi to ni pomagalo. Zaporedoma je zapel boben prvaškimi štacunam. Ljudstvo ni hotelo zgolj iz „narodnosti“ in „zavednosti“ slabo blago za drage denarje kupovati...

In zopet korak! Ustanovljali so posojilnice, da bi uničili stare nemške denarne zavode. Kaj vse so te „posojilnice“ obljubovale in kako grdo se je kmete odiralo! Do 10, 11 in še več % obresti so morali zapeljani kmetje z vsem skupaj plačevati. Ni čuda, da so ostali pametni kmetje naprednim „šparkasam“ zvesti in se danes še tega veselijo. Ali ravno zdaj se je pričela zopet čudna gonja. Liberalci, ki se imenujejo „narodnjake“ ali „krščanske demokrate“ ustanovljajo povsodi svoje „posojilnice“, — klerikalci pa zopet svoje. V vsaki vasi bodedo imeli kmalu posojilnico ali zadruho in vprašanje je le, kje bode dobilo ljudstvo toliko denarja, da bode vse te zadruge zalagalo. Nam se tega ni bati! Naše „šparkase“ stojijo na trdni podlagi in vse te „posojilnice“ nam ne bodo niti enega člana odvzele, kajti denar je denar in iz navdušenja ne bode nikdo žrtvoval svoje krajcarje. Ali vendar tiči velika gospodarska nevarnost v tej zbesneli akciji. Liberalci ali „narodnjaki“ bodo uničili klerikalne zavode, klerikalci pa liberalne. In uspeh? Vlagatelji iz obeh strani bodo izgubili svoje denarje, ki so si jih prihranili v potu svojega obraza.

Zato pa svarimo ljudstvo! Ne pustite se zapeljati v nesrečnete poizkuse nezrelih politikarjev! Spomnite se na „konzume“, napravite križ in zahvalite Boga, da nimate ničesar opraviti s temi ljudmi... Pozor!

Politični pregled.

Nasprotja. „Alld. Bauernzeitung“ piše: Vlada je predložila zbornici načrt, ki zagotovi uradnikom nezarubljivega (eksekutionsfrei) dohodka 1900 K, slugam pa 1200 K. Dobro, potem naj napravi vlada načrt, po katerem naj se smatra uradnike za aleparje, ako delajo dolgove pod to mero... Pri kakšnemu dohodku se pa kmeta ne sme rubiti? Pri nobenemu! Eno kravo in postelj se mu ne sme zarubiti; ali nezarubljivo premoženje kmeta pa ne znaša 1200 K kakor dohodek pri slugi. Ako ima vlada že toliko srca za druge sloje, potem naj zagotovi kmetu nezarubljivi dohodek 1200 K. Razlike ne sme biti med državljani, naj stojijo ti potem v službi države ali v službi davčne dolžnosti.

Kvota. Kakor znano, imenujemo razmerje, v katerem se imajo poplačati skupni izdatki od strani obeh državnih polovic, kvoto. Doslej je bila ta kvota vedno za nas Avstrijane krivična in tudi letos ne bode drugače. Ker se namreč postavna zastopstva obeh polovic nista mogla zjediniti, določila se je kvota po stari navadi,

tako da bodo plačali Avstrijani 66^{2/3}%, Ogrji pa le 33^{1/3}% k skupnimi troški.

Štajerski deželni zbor — tako poročajo listi, bode zboroval od 15. septembra do 5. oktobra.

C. k. kmetijsko družbo za Štajersko napadajo klerikalci hudo kakor napadajo sploh vse, kar ni črno in kar je ljudstvo v korist. Seveda, psovati je lažje nego delati. Omenjena kmetijska družba je imela pred par leti komaj 4000 članov, danes pa jih šteje čez 11.000. Leta 1906 je obdržala 33 sej, odposlala 9.128 pisem; 33 potovalnih učiteljev je obdržalo 1.155 predavanj pred čez 52.000 poslušalci. Za živino-rejo je pripeljala kmetom 63.000 K, za svinjerejo 18.000 K, za perutnino 8.900 K, za platinško gospodarstvo 8.200 K itd. To je pametno in uspešno delo. Klerikalci pa vpijejo: le vkup, le vkup, kmetje, — da potem kmetom kožo čez nšesa potegnejo!

Protiklerikalno gibanje med tirolskimi učitelji. Tirolski učitelji so postali nezadovoljni in zahtevajo izboljšanje gmotnega svojega položaja ter podražavljenje ljudske šole. Obenem se protivijo hudo dejstvu, da se jih rabi tudi za mežnarje. Te dni se je vršil v Bocnu učiteljski zbor, na katerem so učitelji izjavili, da trpi šolski poduk, ker morajo opravljati mežnarsko službo. Shod je sprejel tudi rezolucijo, v kateri se zahteva odstranitev teh sramotnih razmer. Res, učitelj, ki ima vzgojiti otroško dušo, naj bode tudi mežnar, — to se pač le pri nas zamore goditi...

Nemški cesar in ruski car sta se v Svine-mündnu sešla. Ta sestanek ima glede miru v Evropi velik pomen.

Iz Maroke. V mestu Casablanca so se pripetili hudi nemiri. Domačini, ped vodstvom divjega naroda Kabilov stoječi, so napadli tujece in razmesarili na grozni način nekaj Evropejcev. Veliko Evropejcev je pobegnulo. Več parnikov varuje mesto. Ali Kabili so tudi vojake napadli. Nato so pričeli bombardirati mesto. Bombardiranje je imelo uspeh.

Dopisi.

Iz Stoperc. — Toča nas je 6. in 9. julija hudo oškodovala. Milo se je storilo človeku ko je gledal po poljih, vinogradih in nasadih, ki so letos mnogo obetali, kako je vse ležalo ob tleh strto in uničeno. Dne 29. julija je prišel v Stoperc davčni uradnik iz Ptuja, ki je s tukajšnjimi cenilnimi možmi pregledal in cenil škodo, ki znaša 21.955 K. To število pač dovolj kaže, kako hudo smo bili tepeni. Upamo, da se bode škoda upoštevala in da bodedo dobili izdatno državno podporo. Tudi v drugem oziru nam jako huda prede. Farovž, ki je bil sicer popravila potreben, kar tudi mi pripoznamo je sedaj izgotovljen in nam se je naložilo 172% od direktnega, dokladam podvrženega davka. Ta svota bi se imela plačati tekom osem dni, drugače pa se tudi vračunajo zamudne obresti po 6^{1/2}%. Ljudje so silno razburjeni zaradi tega, to pa tembolj, ker se ve, da se je postopalo pri oddaji pravil in pri vseh dotičnih sklepah skrajno površno in nepostavno. Ves po-